

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 722/2014-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. marca 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej Advokátskou kanceláriou HPP s. r. o., Záhradnícka 30, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Pavel Haulík, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 30 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 32 S 6/2014 z 26. septembra 2014 takto

rozhodol:

1. Základné práva [REDACTED] podľa čl. 30 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 32 S 6/2014 z 26. septembra 2014 porušené boli.

2. [REDACTED] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Bratislava III je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia [REDACTED] v sume 340,90 € (slovom tristoštyridsať eur a deväťdesiat centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Pavla Haulíka, Advokátska kancelária HPP s. r. o., Záhradnícka 30, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti [REDACTED] nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 722/2014-12 z 19. novembra 2014 podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva priamo sa zúčastňovať na správe verejných vecí podľa čl. 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok podľa čl. 30 ods. 4 ústavy a základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 32 S 6/2014 z 19. novembra 2014 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka ako nezávislá kandidátka na starostku obce [REDACTED] (ďalej len „obec“) po predložení kandidátnej listiny spolu s petíciou obyvateľov obce na podporu svojej kandidatúry nebola 24. septembra 2014

zaregistrovaná miestnou volebnou komisiou v obci [REDAKOVANÉ] (ďalej len „volebná komisia“) pre voľby starostu obce (15. novembra 2014) pre nedostatky petície, ktorá nespĺňala náležitosti podľa zákona č. 85/1990 Zb. o petičnom práve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o petičnom práve“).

3. Sťažovateľka následne v súlade s § 250zb Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) podala okresnému súdu 26. septembra 2014 návrh na vydanie rozhodnutia o jej zaregistrovaní ako kandidátky pre voľby starostu obce. Okresný súd napriek tomu, že považoval konanie „*obecného úradu*“ za nezákonné a neústavné (odmietol prevziať jej žiadosť o doplnenie petičnej listiny), návrh sťažovateľky na zmenu rozhodnutia volebnej komisie napadnutým rozhodnutím zamietol s odôvodnením, že predložené petičné hárky neobsahovali všetky formálne náležitosti, a to konkrétne „*v petičných listinách nebola uvedená adresa trvalého pobytu a podpis fyzickej osoby a teda petičná listina nebola v súlade s § 4 a 5 zák. č. 85/1990 Zb.*“.

4. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil, že:

„... Základné práva [REDAKOVANÉ] priamo sa zúčastňovať na správe verejných vecí podľa ust. čl. 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na prístup k voleným a iným verejným funkciám podľa ust. čl. 30 ods. 4 Ústavy ..a na súdnu ochranu podľa ust. čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy...uznesením Okresného súdu Bratislava III č. 32S 6/2014-10 zo dňa 26.9. 2014 porušené boli.

... Ústavný súd... zrušuje uznesenie Okresného súdu Bratislava III č. 32S 6/2014-10 zo dňa 26.9. 2014 a vec vracia Okresnému súdu Bratislava III na ďalšie konanie.

... Okresný súd Bratislava III je povinný zaplatiť [REDAKOVANÉ] finančné zadostučinenie vo výške 2.000 €, a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

... Okresný súd Bratislava III je povinný nahradiť [REDAKOVANÉ] na účet jej právneho zástupcu trovy konania vo výške 340,90 €, a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

5. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadril okresný súd listom sp. zn. Spr. 4005/2015 zo 7. januára 2015, ktorý k prijatej sťažnosti okrem iného uviedol:

«Sťažovateľka ako nezávislá kandidátka na starostku obce [REDAKOVANÉ] po predložení kandidátnej listiny spolu s petíciou obyvateľov obce na podporu jej kandidatúry nebola 24. septembra 2014 zaregistrovaná Miestnou volebnou komisiou v obci [REDAKOVANÉ] pre voľby starostu obce, pre údajné nedostatky petície, ktorá nespĺňala náležitosti podľa zákona č. 85/1990 Zb. o petičnom práve... Sťažovateľka následne... podala okresnému súdu návrh na vydanie rozhodnutia o jej zaregistrovaní ako kandidátky pre voľby starostu obce. Okresný súd napriek tomu, že považoval konanie „obecného úradu“ za nezákonné a neústavné (odmietol prevziať jej žiadosť o doplnenie petičnej listiny), návrh sťažovateľky na zrušenie rozhodnutia volebnej komisie zamietol s odôvodnením, že predložené petičné hárky neobsahovali všetky formálne náležitosti a to konkrétne v petičných listinách nebola uvedená adresa trvalého pobytu a podpis fyzickej osoby a teda petičná listina nebola v súlade s § 4 a 5 zák. č. 85/1990 Zb.

Podľa názoru sťažovateľky bolo právoplatným rozhodnutím Okresného súdu Bratislava III č. 32 S 6/2014-10 zo dňa 26.09.2014, proti ktorému nie je prípustný žiadny opravný prostriedok porušené jej základné právo na správe verejných vecí podľa ustanovenia čl. 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na prístup k voleným a iným verejným funkciám podľa ust. čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a na súdnu ochranu podľa ust. čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Bratislava III č. 32S 6/2014-10 zo dňa 26.09.2014 boli porušené.

Navrhovateľka sa návrhom na začatie konania doručeným tunajšiemu súdu dňa 26.09.2014 domáhala vydania rozhodnutia o zaregistrovaní kandidáta, vzhľadom na skutočnosť, že Miestna volebná komisia v [REDAKOVANÉ] nezaregistrovala [REDAKOVANÉ] ako kandidáta pre voľby poslancov do obecného zastupiteľstva, ktoré sa budú konať dňa 15.11.2014. Volebná komisia svoje rozhodnutie odôvodnila tým, že petičné hárky, ktoré doručila navrhovateľka neobsahovali úplné údaje v zmysle § 4 a 5 zákona č. 85 /1990 Zb. o petičnom práve kedy na dvoch listoch petície chýba meno, priezvisko, adresa trvalého pobytu a podpis nezávislého kandidáta. Navrhovateľka sa okamžite snažila uvedený nedostatok napraviť, miestna volebná komisia túto zmenu neumožnila vykonať.

Navrhovateľka má za to, že volebná komisia sa týmto konaním snaží navodiť stav, kedy by sa do voľby starostu obce dostal iba jeden kandidát, ktorý by predmetné voľby aj vyhral, nakoľko po rozhodnutiach miestnej volebnej komisie by nebol zaregistrovaný žiadny ďalší kandidát...

Súd včas podaný návrh doručený nezávislou kandidátkou prijal a v zákonom stanovenej lehote vydal rozhodnutie, ktorým návrh navrhovateľky: [REDAKOVANÉ] ... zamietol s odôvodnením že návrh... nie je dôvodný.

Súd preskúmal priložený petičný hárok kde skutočne s rozporom s § 4 a § 5 zák. č. 85/1990 Zb. o petičnom práve veta druhá „Fyzická osoba čitateľne uvedie svoje meno, priezvisko, adresu trvalého pobytu a k týmto údajom pripojí svoj podpis.“ kde nie je uvedená adresa trvalého pobytu a podpis nezávislého kandidáta a teda preskúmaný hárok nie je možné považovať za petičný hárok v zmysle zákona o petičnom práve. Zároveň súd odporcovi náhradu trov nepriznal, vzhľadom na skutočnosť že mu žiadne nevznikli.

Súd v rozhodnutí ďalej konštatoval, že obecný úrad odmietnutím prevzatia písomnosti „Žiadosti o doplnenie petičnej listiny“ bolo hrubým porušením Ústavy slovenskej republiky a to konkrétne jej čl. 2 ods. 2 „Štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.“ čo v praxi znamená, že správny orgán, ktorým obecný úrad ako orgán samosprávy je môže konať len to čo mu zákon dovoľuje. V zmysle zák. č. 71/1967 Zb. správneho poriadku nemá Obecný úrad kompetenciu akúkoľvek písomnosť mu doručenú odmietnuť prevziať. Obecný úrad podľa uvedeného zákona každú písomnosť prevezme a následne o nej rozhodne v zmysle ustanovení správneho poriadku. Uvedené konštatovanie Okresného súdu malo len symbolickú poučovaciu hodnotu a nemalo súvislosť s rozhodnutím vo veci, kedy súd návrh navrhovateľky zamietol z dôvodu nesplnenia formálnych náležitostí ustanovených v § 4 a § 5 zák. č. 85/1990 Zb. o petičnom práve veta druhá.»

6. Sťažovateľka sa k stanovisku okresného súdu nevyjadrila.

7. Ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti

sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

8. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Sťažovateľka sa sťažnosťou podanou ústavnému súdu domáhala vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 30 ods. 1 a 4 ústavy, ako aj čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy uznesením okresného súdu sp. zn. 32 S 6/2014 z 26. septembra 2014.

Podľa čl. 30 ods. 1 ústavy občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov. Cudzinci s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky majú právo voliť a byť volení do orgánov samosprávy obcí a do orgánov samosprávy vyšších územných celkov.

Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto

rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

10. Pokiaľ ide o namietané porušenie základných práv zaručených v čl. 30 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, ústavný súd uvádza, že ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy; napr. I. ÚS 13/00, I. ÚS 49/01).

11. Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

12. Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre pravidelne pripomína, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

13. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným

rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

14. Všeobecné súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 OSP, obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09).

15. Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodiť z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci, a preto z týchto hľadísk posudzoval ústavný súd aj sťažovateľkou napadnuté konanie a rozhodnutie okresného súdu.

16. Sťažovateľka v sťažnosti namieta porušenie označených práv podľa ústavy tým, že okresný súd svojím napadnutým rozhodnutím nevyhovel jej návrhu podľa § 250zb OSP na jej zaregistrovanie pre voľby starostu obce, čím ponechal v platnosti rozhodnutie volebnej komisie v obci z 24. septembra 2014 o jej nezaregistrovaní ako nezávislej kandidátky pre tieto voľby. Okresný súd jej návrh na registráciu zamietol len preto, že na každom podpisovom hárku petície nebolo uvedené meno, priezvisko a adresa trvalého pobytu a podpis nezávislého kandidáta ako osoby určenej pre styk s orgánom verejnej správy podľa § 4 ods. 4 zákona o petičnom práve a petícia nespĺňala náležitosti uvedené v § 4 a § 5 zákona o petičnom práve (čo vyplýva z jeho napadnutého rozhodnutia).

Podľa § 21 ods. 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o voľbách“) kandidovať na funkciu starostu (primátora) môžu aj nezávislí kandidáti. Nezávislý kandidát doručí svoju kandidátnu listinu v dvoch rovnopisoch zapisovateľovi miestnej volebnej komisie najneskôr 55 dní pred dňom volieb. Súčasťou kandidátnej listiny nezávislého

kandidáta je petícia... podpísaná voličmi podporujúcimi jeho kandidatúru. Potrebný počet podpisov podľa veľkosti obce je uvedený v prílohe k tomuto zákonu. V petícii sa pri každom podpise uvedie meno a priezvisko voliča, dátum narodenia voliča a trvalý pobyt, ktorým sa rozumie názov obce, názov ulice, ak sa obec člení na ulice, a číslo domu.

Podľa § 22 ods. 1 písm. c) zákona o voľbách miestna volebná komisia predložené kandidátne listiny preskúma a nezaregistruje kandidáta, ak chýba alebo ak je neúplná petícia podľa § 21 ods. 2.

Podľa § 3 ods. 4 zákona o petičnom práve ak nie je vytvorený petičný výbor, musí sa v petícii určiť osoba, ktorá dovŕšila vek 18 rokov, na styk s orgánom verejnej správy.

Podľa § 4 ods. 4 zákona o petičnom práve ak podpisové hárky neobsahujú text petície, musia byť označené tak, aby bolo zrejmé, aká petícia sa má podporiť podpismi; na každom podpisovom hárku musí byť uvedené meno, priezvisko a úplná adresa trvalého pobytu osoby, ktorá je určená na zastupovanie v styku s orgánom verejnej správy.

Podľa § 5 ods. 1 zákona o petičnom práve petícia musí byť písomná, označená slovom petícia a musí obsahovať predmet verejného alebo iného spoločného záujmu a údaje uvedené v § 4 ods. 1 o tom, kto ju podáva; ak petíciu podáva petičný výbor, uvedú sa údaje uvedené v § 4 ods. 1 o každom jeho členovi. Osoba určená na zastupovanie v styku s orgánom verejnej správy podľa § 3 ods. 3 alebo 4 pripojí v petícii k menu, priezvisku a adrese trvalého pobytu aj podpis.

Podľa § 5 ods. 5 zákona o petičnom práve ak petícia nemá náležitosti podľa odseku 1, príslušný orgán verejnej správy bezodkladne vyzve osobu, ktorá petíciu podala, aby odstránila nedostatky petície v lehote najneskôr do 30 pracovných dní od doručenia výzvy, s poučením o následku ich neodstránenia. Ak osoba, ktorá petíciu podala, v tejto lehote nedostatky neodstráni, orgán verejnej správy petíciu odloží.

17. Vychádzajúc z uvedených ustanovení zákonov o voľbách a o petičnom práve, ako aj sťažnosti sťažovateľky a spisu okresného súdu ústavný súd zistil tieto skutočnosti: Volebná komisia svojím rozhodnutím sp. zn. 171/2014 z 24. septembra 2014 nezaregistrovala kandidátnu listinu sťažovateľky iba preto, že *„chýba na dvoch listoch petície meno, priezvisko, úplná adresa trvalého pobytu a podpis nezávislého kandidáta ako osoby určenej pre styk s orgánom verejnej správy podľa § 4 a § 5“*. Sťažovateľka sa listom z 26. septembra 2014 obrátila na miestny úrad v obci so žiadosťou o doplnenie petičnej listiny, jej žiadosť však miestny úrad odmietol prevziať (č. 1. 8), čo konštatoval okresný súd aj ako hrubé porušenie ústavy, a to konkrétne čl. 2 ods. 2 ústavy.

18. Po odmietnutí prevzatia jej žiadosti sťažovateľka podala toho istého dňa na okresnom súde *„návrh na vydanie rozhodnutia o zaregistrovaní kandidáta“*, v ktorom žiadala, aby okresný súd zmenil rozhodnutie volebnej komisie a zaregistroval ju ako nezávislú kandidátku pre voľby starostu obce. Okresný súd napadnutým rozhodnutím jej návrh zamietol (pozri dôvody uvedené v bode 14), v závere ktorého uviedol, že *„Súd riadne preskúmal priložený petičný hárok kandidátky a dospel k záveru, že obligatórne skutočnosti, ktoré taxatívne vymenúva zákon nie sú v petičnej listine navrhovateľky uvedené a teda nezávislý kandidát nepreukázal dostatočnú podporu voličmi...“*.

19. Z okolností danej veci je teda zrejmé, že závery okresného súdu sú nielen nezrozumiteľné, ale aj nepreskúmateľné, pretože už jeho konštatovanie, že nezávislý kandidát nepreukázal dostatočnú podporu voličmi, nie je vôbec podložené žiadnymi dôkazmi a nezakladá sa na pravde, pretože petícia obsahovala na dvoch stranách podpisy až 30 voličov so všetkými náležitosťami, ktoré vyžadoval zákon o voľbách, a konkrétne nikto z oprávnených voličov, ktorí petíciu podpísali, nebol volebnou komisiou ani okresným súdom spochybnený. Zo spisu okresného súdu ďalej vyplýva, že sťažovateľka riadne podpísala svoju kandidátnu listinu a aj vyhlásenie nezávislého kandidáta, prílohou ktorej bola petícia 30 občanov, z ktorej jednoznačne vyplývalo, že ide o petíciu na podporu jej kandidatúry. Z napadnutého rozhodnutia tiež nevyplýva, prečo okresný súd neskúmal podstatnú skutočnosť, či sťažovateľka ako predkladateľka petície bola príslušným orgánom

na nedostatky petície upozornená a vyzvaná na ich odstránenie, čo samotný zákon explicitne predpokladá v § 5 ods. 5, tiež z neho nie je zrejmé, prečo okresný súd nenapravil pochybenie volebnej komisie a sám sťažovateľku na odstránenie zistených nedostatkov petície nevyzval, teda nezohľadnil dikciu ustanovenia § 5 ods. 5 zákona o petičnom práve, a to bez uvedenia akéhokoľvek dôvodu, pre ktorý tak nemohol urobiť. Preto ak okresný súd nevykonal dokazovanie v naznačenom smere, t. j. nezisťoval, či sťažovateľka bola volebnou komisiou, ktorej bola petícia odovzdaná, vyzvaná na odstránenie jej nedostatkov, prípadne sám tak neurobil, nepostupoval v súlade so zmyslom a účelom zákona o petičnom práve a takýto postup nepochybne zasiahol do základných práv sťažovateľky na súdnu ochranu, keď o právach a právom chránených záujmoch rozhodol bez komplexného posúdenia veci, neaplikujúc na vec aj iné ustanovenie zákona o petičnom práve. Pritom sťažovateľke vytýkaný nedostatok náležitostí petície bolo možné podľa názoru ústavného súdu odstrániť vo veľmi krátkom čase, ak nie ihneď. Obdobne si ústavný súd všimol, že z rozhodnutia volebnej komisie nie je zrejmá ani identita osoby predsedu volebnej komisie a nie je v ňom uvedené meno a priezvisko predsedu, ale je tam iba nečitateľný podpis, z ktorého nemožno vyvodiť, kto toto rozhodnutie podpísal, čo mohlo mať právny význam pri posudzovaní danej veci, hoci to sťažovateľka nenamietala.

20. Uvedené závery okresného súdu sú preto nepreskúmateľné a nemožno akceptovať stav, keď okresný súd rozhodujúci o registrácii sťažovateľky ako kandidátky pre voľby starostu obce príliš formalisticky trval na dodržaní ustanovení § 4 a § 5 zákona o petičnom práve (navyše, bez uvedenia konkrétnej špecifikácie jednotlivých odsekov týchto ustanovení, ktoré mali byť podľa neho porušené), bez zohľadnenia ostatných okolností danej veci, ktoré s ňou neoddeliteľne súviseli.

21. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje tiež na rozhodnutie Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 7 S 1/2010 z 18. októbra 2014 (dostupné na internete <http://otvorenesudy.sk/decrees/439462/document/>), ktorý za rovnakej situácie navrhovateľa ako kandidáta pre voľby na starostu zaregistroval a z obsahu ktorého citoval: „*Pokiaľ ide o nedostatok petície, vytýkaný odporcom..., t. j. že na každom petičnom hárku nie je*

uvedené meno, priezvisko, úplná adresa trvalého pobytu a podpis kandidáta ako osoby určenej pre styk s orgánom verejnej správy, súd mal za to, že uvedená skutočnosť... nemôže mať za následok obmedzenie práva navrhovateľa využiť svoje pasívne volebné právo a kandidovať na funkciu starostu obce...“, alebo rozhodnutie Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 5 S/1/2014 z 1. októbra 2014 v obdobnej veci, ktoré konštatovalo, že nezaregistrovaním kandidáta *„by pre formalistický prístup došlo k neprimeranému a neodôvodnenému zásahu do základných ľudských a ústavných práv (pozn. čl. 30 ústavy), ale tiež voličov podporujúcich jeho kandidatúru, ktorí využili svoje petičné právo zaručené v čl. 27 Ústavy...“*.

22. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv zaručených v čl. 30 ods. 1 a 4 ústavy ústavný súd tiež v závere poznamenáva, že z jeho doterajšej rozhodovacej praxe vyplýva, že orgány zabezpečujúce prístup k voleným a iným verejným funkciám porušia čl. 30 ods. 4 ústavy aj tým, že „sťažia, uľahčia alebo znemožnia uchádzanie sa o funkciu“ (III. ÚS 75/01), resp. že nezabezpečia „objektivitu konania“ (II. ÚS 9/00, III. ÚS 23/00). V tejto súvislosti ústavný súd uviedol (II. ÚS 5/03), že „v právnom štáte je nevyhnutné, aby každý orgán verejnej moci... postupoval pri výkone svojej právomoci tak, že zabezpečí objektivitu svojho postupu smerujúceho k ochrane alebo uplatňovaniu základného práva alebo základnej slobody, ako aj objektivitu samotného rozhodovania o ochrane a uplatňovaní základného práva alebo základnej slobody, a to bez ohľadu na to, či tento postup prebieha v právne formalizovanom rámci alebo iba v rámci faktickej činnosti príslušného orgánu. Uplatňovanie a ochrana každého základného práva alebo slobody musí byť v činnosti každého orgánu verejnej moci zabezpečená reálne a musí prebiehať na nediskriminačnom základe. Táto požiadavka sa dotýka každého úkonu orgánu verejnej moci, ktorý priamo alebo aspoň sprostredkovane súvisí s ochranou alebo uplatňovaním základného práva alebo slobody.“. Podobne vo veci sp. zn. PL. ÚS 35/03 ústavný súd uviedol: „subjektom tohto práva je každý občan Slovenskej republiky, ktorý sa o volenú funkciu uchádza. Obsahom uvedeného práva je aj predpoklad, že jednotliví voliči budú mať možnosť odovzdať svoj hlas v prospech niektorého z kandidátov za rovnakých podmienok

vrátane možnosti dostať sa k informáciám o jednotlivých kandidátoch rovnakým spôsobom.“

23. S prihliadnutím na tieto východiská a uvedené závery ústavný súd konštatuje, že okresný súd svojím uznesením z 26. septembra 2014 porušil nielen základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy, ale aj základné právo sťažovateľky byť volený do orgánov samosprávy obce zaručené v čl. 30 ods. 1 ústavy a na prístup k voleným verejným funkciám za rovnakých podmienok zaručené v čl. 30 ods. 4 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu), pretože znemožnil sťažovateľke uchádzať sa o funkciu starostu vo voľbách do samosprávy obce vyhlásených na 15. november 2014.

24. Pokiaľ ide o námietky sťažovateľky k porušeniu základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 2 ústavy, ústavný súd poznamenáva, že podstata základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 2 ústavy spočíva v tom, že ten, kto bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na všeobecný súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia (m. m. II. ÚS 353/2011). Ustanovenie čl. 46 ods. 2 ústavy v podstate upravuje právo na prístup k súdu vo veci, o ktorej rozhodoval orgán verejnej správy.

25. V tomto prípade základnému právu podľa čl. 46 ods. 2 ústavy zodpovedala povinnosť okresného súdu, na ktorý sa obrátila sťažovateľka so svojím návrhom na vydanie rozhodnutia o zmene rozhodnutia volebnej komisie, ktorá ju odmietla zaregistrovať ako kandidátku pre voľby starostu obce, aby takéto rozhodnutie volebnej komisie riadne preskúmal a sám rozhodol o registrácii. Zo sťažnosti vyplýva, že okresný súd neodmietol o návrhu sťažovateľky konať podľa § 250zb OSP a po preskúmaní rozhodnutia volebnej komisie sám o návrhu sťažovateľky rozhodol tak, že ho zamietol. Sťažovateľke teda prístup k súdu ako taký postupom ani napadnutým rozhodnutím okresného súdu odopretý nebol (obdobne III. ÚS 651/2014).

26. Sťažnosti sťažovateľky preto ústavný súd v tejto časti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

27. Vzhľadom na to, že ústavný súd posúdil napadnuté rozhodnutie okresného súdu ako porušujúce označené práva sťažovateľky, mal sa zaoberať aj jej žiadosťou o zrušenie tohto rozhodnutia a vrátenie veci okresnému súdu na ďalšie konanie, ako to požadovala. Ústavný súd však jej požiadavku v súčasnosti považoval z právneho hľadiska za bezvýznamnú z hľadiska toho, že okresný súd už nemôže novým postupom, resp. iným rozhodnutím v prospech sťažovateľky, zasiahnuť do právoplatných výsledkov volieb do orgánov samosprávy v jej obci. Preto, riadiac sa tiež princípom sebaobmedzenia a zdržanlivosti, v tejto časti sťažnosti sťažovateľky ústavný súd tiež nevyhovel (bod 4 výroku nálezu)

III.

28. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

29. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

30. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala priznať symbolické finančné zadosťučinenie v sume 2 000 € „z dôvodu vynaloženého značného úsilia na kandidatúru vo voľbách na starostu obce, ktoré bolo zmarené protiprávnym postupom miestnej volebnej komisie a následne aj Okresného súdu Bratislava III, ktorý nedokázal rozoznať nesprávny postup miestnej volebnej komisie (kde by bolo možné akceptovať nižší stupeň právneho

vedomia ako na súde, keďže jej členovia nemusia mať právne vzdelanie a z neexistujúcich dôvodov zamietol návrh sťažovateľky na registráciu jej kandidátnej listiny“.

31. Pri rozhodovaní o žiadosti na priznanie finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo skutočnosti, že náprava porušených základných práv zrušením napadnutého rozhodnutia je už bezpredmetná, ako je bezpredmetné reálne zvrátiť aj medzičasom zrealizované voľby v obci [REDAKOVANÉ], k čomu mohlo/malo dôjsť práve prostredníctvom napadnutého rozhodnutia okresného súdu, a to pripustením sťažovateľky uchádzať sa o funkciu starostky obce. S prihliadnutím na uvedené ústavný súd sťažovateľke priznal finančné zadosťučinenie v ňou požadovanej sume 2 000 € a na jeho zaplatenie zaviazal okresný súd v lehote 2 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (bod 2 výroku tohto nálezu).

32. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom. Právny zástupca sťažovateľky si vyčíslil trovy sumou 340,90 €, a to za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2014 (prevzatie a príprava zastupovania, podanie sťažnosti vrátane režijného paušálu a 20 % DPH).

33. Ústavný súd vychádzal pri rozhodovaní o priznaní trov konania z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2013, ktorá bola 804 €. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2014 (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v sume požadovanej sťažovateľkou (bod 2 výroku tohto nálezu). Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

34. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. marca 2015

